

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 112/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Kaščákom, Horná 35, Banská Bystrica, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/30/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/30/2019 **bo lo p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **2 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Banská Bystrica **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 30. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17C/30/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Tiež žiada prikázať okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznať mu primerané finančné zadosťučinenie 5 600 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením sp. zn. IV. ÚS 112/2025 z 11. marca 2025.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (nález sp. zn. I. ÚS 564/2024 z 21. novembra 2024) vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného v 2. rade stranou sporu o určenie vlastníckeho práva, ktorý sa začal na okresnom súde 9. mája 2019 podaním žaloby Urbárskeho pozemkového spoločenstva Skubín. Popisujúc chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ uvádza, že okresný súd najskôr realizoval prvotné procesné úkony podľa § 167 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Na výzvu okresného súdu zo 14. júna 2019 sa k žalobe vyjadril písomným podaním z 3. júla 2019 a následne na ďalšiu výzvu okresného súdu zaslal 23. septembra 2019 svoju dupliku k replike žalobcu. Následne okresný súd 11. augusta 2020 požiadal Okresný úrad Banská Bystrica o zapožičanie administratívneho spisu a vyzval žalobcu na predloženie dôkazov, čím podľa sťažovateľa porušil zásadu rovnosti strán sporu. Uvedenú zásadu porušil podľa názoru sťažovateľa okresný súd opakovane, keď 11. októbra 2021 adresoval žalobcovi písomnú výzvu, aby vzal žalobu späť (v zmysle § 138 CSP), a poučil ho pre prípad, že tak neurobí, aby doplnil skutkové tvrdenia týkajúce sa svojej aktívnej legitímácie. Žalobca síce 8. novembra 2021 požiadal o predĺženie lehoty o 10 dní, avšak svoju žalobu doplnil až 12. mája 2022. Prvé pojednávanie vo veci okresný súd uskutočnil 17. mája 2022 (3 a pol roka po podaní žaloby), ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodov procesných pochybení na strane konajúceho súdu. Na druhom pojednávaní 28. marca 2023 bol vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobu v celom rozsahu zamietol, a jeho písomné vyhotovenie bolo sťažovateľovi doručené až 13. júna 2023, čo tiež považuje za prieťah v konaní. Proti rozsudku súdu prvej inštancie žalobca podal 27. júna 2023 odvolanie.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 16Co/101/2023 z 26. júna 2024 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol krajskému súdu predložený 10. novembra 2023 a okresnému súdu vrátený spolu s rozhodnutím 25. júla 2024. Rozhodnutie krajského súdu bolo stranám odoslané 6. augusta 2024. Následne bola vec pridelená novej zákonnej sudkyni, ktorá po naštudovaní spisu určila 29. októbra 2024 vo veci termín pojednávania na 3. február 2025, ktoré sa uskutočnilo a bolo odročené na 28. máj 2025.

5. Ústavný súd už nálezom sp. zn. I. ÚS 564/2024 z 21. novembra 2024 (právoplatným 1. januára 2025) vyslovil porušenie základného práva iného účastníka napadnutého konania (žalovaného v 1. rade) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 2 000 eur a trovy konania a prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov.

6. Sťažovateľ v doplnení ústavnej sťažnosti zo 6. júna 2025 ústavný súd informoval, že okresný súd pojednávanie nariadené na 28. máj 2025 znova odročil, a to až na 8. september 2025, aby žalobca doložil zmluvu o založení pozemkového spoločenstva účinnú k 24. februáru 2014, pričom túto povinnosť mu uložil už 3. februára 2025.

7. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že vo veci samej bol vyhlásený rozsudok sp. zn. 17C/30/2019 z 8. septembra 2025, ktorý bol doručený stranám konania, zatiaľ proti nemu nebolo podané odvolanie, no zároveň dosiaľ nenadobudol právoplatnosť.

II. Argumentácia sťažovateľa

8. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ zdôrazňuje, že postup okresného súdu je neefektívny, napadnuté konanie prebieha (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) šiesty rok, pričom stav právnej neistoty odstránený nebol. Napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo zložité a predmet sporu je bežnou rutinou každodennej praxe prvoinštančného súdu. Tvrdí, že v ňom vystupoval aktívne, rovnako jeho právny zástupca sa o vznik zbytočných prietahov nepričinil. Prietahy v postupe okresného súdu a doterajšia dĺžka konania bez právoplatného skončenia veci sú podľa jeho názoru neakceptovateľné. Sťažovateľ tiež uvádza, že dlhotrvajúci stav právnej neistoty má negatívny vplyv na jeho zdravie, rodinný život a vzťahy, čím odôvodňuje aj svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

III. Vyjadrenie okresného súdu

9. Okresný súd vo svojom vyjadrení z 24. marca 2025 uviedol, že vec bola pôvodne pridelená sudkyňi JUDr. Márii Kováčikovej, v dôsledku jej úmrtia od 1. novembra 2023 JUDr. Márii Ďuricovej a v dôsledku jej materskej dovolenky 6. marca 2024 JUDr. Dominike Rejdovianovej.

10. Vec bola rozhodnutá rozsudkom sp. zn. 17C/30/2019 z 28. marca 2023, ktorý však bol po odvolaní žalobcu zrušený a vrátený uznesením krajského súdu sp. zn. 16Co/101/2023 z 26. júna 2024. Spis bol 10. novembra 2023 predložený krajskému súdu a vrátený aj so zrušujúcim uznesením 25. júla 2024, ktoré bolo stranám odoslané 6. augusta 2024.

11. Zo spisu vyplývajú obdobia nečinnosti od 23. decembra 2019 do 12. augusta 2020, od 2. septembra 2020 do 14. októbra 2021 a od 8. júna 2022 do 20. februára 2023, ktoré však boli dôsledkom najmä opatreniami v súvislosti so šírením COVID-19. Pokiaľ ide o prietahy v písomnom vyhotovení rozsudku, lehotu predseda okresného súdu predĺžil do 28. mája 2023 a rozsudok bol stranám odoslaný 29. mája 2023, čiže tu prietahy neeviduje.

12. Okresný súd sa k tvrdeným prietahom vyjadroval už vyjadrením z 12. augusta 2024 ku skoršej ústavnej sťažnosti, ktorá vyústila do nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 564/2024 z 21. novembra 2024.

13. Od uvedeného obdobia bolo 29. októbra 2024 nariadené pojednávanie na 3. február 2025, a to neskôr odročené na 28. máj 2025 pre potrebu doplnenia dokazovania, v rámci ktorého uložil žalobcovi doplniť listiny rôzneho druhu a sám mal potrebu *ex offio* nahliadnuť do Katastra nehnuteľností. Potenciálny vznik prietahov v konaní ponecháva na úvahe ústavného súdu.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou

sťažnosťou a so stanoviskom okresného súdu dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

15. Ústavný súd uvádza, že nedoručoval vyjadrenie okresného súdu sťažovateľovi na účel jeho vyjadrenia, keďže sa od jeho repliky nedá očakávať získanie akýchkoľvek pre rozhodnutie veci relevantných informácií, najmä z dôvodu, že okresný súd sťažovateľom uvádzané skutočnosti nerozporuje a prípadný zásah do sťažovateľom označených práv ponecháva na úvahu ústavného súdu, čo je ako závažný dôvod v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) [rozhodnutie Janáček v. Česká republika z 2. 2. 2023 (bod 51, bod 53) sťažnosť č. 9634/17]. Ústavný súd po overení aktuálneho skutkového stavu vyhodnotil, či došlo zo strany okresného súdu k priet'ahom v konaní a do akej miery.

16. Podstata argumentácie sťažovateľa v súvislosti s namietanými priet'ahmi (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v napadnutom konaní sa sústreďuje na namietanie neefektívnej činnosti, v dôsledku ktorej bol jeho prvý rozsudok vo veci samej zrušený krajským súdom. Zároveň namieta etapy nečinnosti okresného súdu.

17. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

18. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 519/2023).

19. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

20. Úlohou ústavného súdu bolo v danom prípade posúdiť najmä intenzitu zásahu do namietaného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných priet'ahov, či vznik priet'ahov bol spôsobený primárne postupom okresného súdu, alebo na ich vznik mal vplyv aj postup sťažovateľa, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutého konania mala povaha veci.

21. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie nie je právne zložit'é. Predmet konania (žaloba o určenie vlastníckeho práva, pozn.) možno zaradiť medzi štandardnú agendu rozhodovacej praxe všeobecných súdov. V predmetnom súdnom spore je možné zistiť skutkový stav z listinných dôkazov a nie je potrebné náročné dokazovanie (napr. výsluch svedkov alebo znalecké dokazovanie). Právna ani skutková zložitost' veci nebola indikovaná ani konajúcim súdom.

22. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania.

23. Tretím hodnotiacim kritériom je napadnutý postup okresného súdu, ktorého aktivita sa po doručení žaloby (9. mája 2019) obmedzila na realizáciu procesných úkonov doručovania žalobného návrhu a vyjadrení stranám sporu (§ 167 ods. 2 CSP) a následne od 23. decembra 2019 do 12. augusta 2021 nebol okresným súdom vo veci uskutočnený žiadny procesný úkon (nečinnosť viac ako 7 mesiacov). Ďalšie obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu sú identifikované od 2. septembra 2020 do 14. októbra 2021 (1 rok 1 mesiac) a od 8. júna 2022 do 20. februára 2023 (viac ako 8 mesiacov). Okresný súd vo veci sťažovateľa meritórne rozhodol až rozsudkom sp. zn. 17C/30/2019 z 28. marca 2023, ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol. V dôsledku odvolania žalobcu sa spis od 10. novembra 2023 do 25. júla 2024 nachádzal na odvolacom súde a po zrušení prvoinštančného rozsudku a vrátení veci na ďalšie konanie sa zákonná sudkyňa s vecou oboznamovala a 29. októbra 2024 nariadila pojednávanie na 3. február 2025, neskôr odročené na 28. máj 2025, odročené na 8. september 2025, keď bol aj vyhlásený rozsudok.

24. Z uvedeného je nesporné, že napadnuté konanie ako celok je poznačené zbytočnými priet'ahmi a nesústreďeným postupom vo veci okresného súdu, k čomu zjavne prispela aj trojnásobná zmena v osobe zákonného sudcu. Prvé pojednávanie bolo nariadené až 17. mája 2022, po viac ako 3 rokoch od začatia konania, v poradí druhé pojednávanie sa uskutočnilo 28. marca 2023, teda s odstupom takmer jedného roka. Aj obdobie doručovania vyjadrenia žalobcu zo 7. júna 2022 do 20. februára 2023 (viac ako 8 mesiacov) možno považovať za zbytočný priet'ah. Nesústreďenosť v postupe okresného súdu je viditeľná pri výzve žalobcovi podľa § 138 CSP z 11. októbra 2021, ktorý na výzvu súdu reagoval až 12. mája 2022, ako aj pri odročení pojednávania 17. mája 2022 na neurčito (postup v rozpore s § 184 ods. 1 CSP). Overením aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že hoci sa vo veci uskutočnilo pojednávanie 3. februára 2025 odročené na 28. máj 2025, odročené na 8. september 2025, keď bol vo veci vyhlásený rozsudok, ten dosiaľ nenadobudol právoplatnosť a napadnuté konanie tak prebieha, nie je možné doterajšiu dĺžku súdneho sporu (takmer 6 a pol roka) z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať.

25. Ústavný súd opakovane dáva do pozornosti, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súde s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu (resp. štátu) spôsobené zlou organizáciou práce či v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdov. Ústavný súd v zmysle už svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky pre riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľa.

26. Obdobne pandémie ochorenia COVID-19 môže zapríčiniť nečinnosť súdu, avšak musí ísť o ojedinelú nečinnosť trvajúcu kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022). Obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémie COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci Q and R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, bod 80). Na túto

obranu okresného súdu ústavný súd prihliadol iba čiastočne a zohľadnil ju pri rozhodovaní o návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia.

27. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

28. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na rozhodnutie vo veci samej rozsudkom 8. septembra 2029, ktorý bol stranám doručený, aj keď je zatiaľ neprávoplatný, sa stala možnosť prikázania okresnému súdu vo veci konať bezpredmetnou (bod 3 výroku nálezu).

29. V zmysle § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré sťažovateľ požadoval vo výške 5 600 eur, čo odôvodňoval pocitom právnej neistoty, negatívnym dopadom na zdravie a rodinný život, ako aj poukazom na význam predmetu konania pre sťažovateľa.

30. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

31. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal najmä na konštatovanie takmer 6 a pol roka trvajúcich zbytočných prietáhov okresného súdu v danej veci. Tiež prihliadol na to, že sťažovateľ sa nepričinil o vznik prietáhov. Preto rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia 2 500 eur (bod 2 výroku nálezu). Zároveň v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovet tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy

32. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Vzhľadom na to, že sťažovateľ v ústavnej

sťažnosti výšku trov konania nevyčíslil, ústavný súd v danej veci sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu